

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2022 m. lapkričio 8 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Antano Simišio (kolegijos pirmininkas), Donato Šerno ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2022 m. spalio 24 d. paduotu ieškovės UAB „Sistem“ kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. rugpjūčio 25 d. nutarties peržiūrėjimo ir prašymais sustabdyti skundžiamos nutarties vykdymą bei taikyti laikinas apsaugos priemones,

nustatė:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. rugpjūčio 25 d. nutartimi nutarė:

1. Kauno apylinkės teismo 2022 m. vasario 3 d. sprendimo dalį, kuria buvo patenkinti priešieškinio reikalavimai ir priteistas atsakovei UAB „Tybounas“ iš ieškovės UAB „Sistem“ 22 703 Eur nuostolių atlyginimas, 6 procentų metinės palūkanos už priteistą sumą (22 703 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2021 m. vasario 5 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, taip pat paskirstytos bylinėjimosi išlaidos, panaikinti ir ją perduoti pirmosios instancijos teismui spręsti iš naujo.

2. Kitą Kauno apylinkės teismo 2022 m. vasario 3 d. sprendimo dalį palikti nepakeistą, ją patikslinant: ieškinį atmesti; priteisti atsakovei UAB „Tybounas“ iš ieškovės UAB „Sistem“ 17 600 Eur garantą ir nuompinigius, 10 000 Eur baudą, 6 procentų metines palūkanas už priteistą sumą (27 600 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2021 m. vasario 5 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Kasaciniu skundu ieškovė UAB „Sistem“ prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. rugpjūčio 25 d. nutarties dalį ir Kauno apylinkės teismo 2022 m. vasario 3 d. sprendimo dalį, kuriomis ieškinys atmestas, o atsakovės priešieškinio dalis buvo tenkinta ir priteista atsakovei iš ieškovės 17 600 Eur garantas ir nuompinigiai, 10 000 Eur bauda, 6 procentų metinės palūkanos už priteistą sumą (27 600 Eur), ir panaikinus teismų sprendimą bei nutartį priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinį tenkinti, o atsakovės priešieškinį atmesti, arba grąžinti bylą nagrinėti iš naujo žemesnės instancijos teismui.

Ieškovės kasacinis skundas grindžiamas pagrindais, remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktu – skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK 346 straipsnyje](#), bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovės UAB „Sistem“ kasaciniame skunde išdėstyti tokie argumentai:

1. Bylą išnagrinėję pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias sutarties aiškinimo principus ir taisykles, netinkamai aiškino šalių 2019 m. kovo 27 d. sudarytos neįgyvenamojo nekilnojamojo turto nuomos sutarties ir ją papildžiusio susitarimo nuostatas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos sutarčių aiškinimo praktikos, t. y. apsiribojo sutarties ir susitarimo lingvistiniu teksto aiškinimu, sistemiškai nevertino visų nuostatų, jas aiškino vienpusiškai (išimtinai atsakovės) naudai, neatsižvelgė į šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-128/2010](#); 2011 m. liepos 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-318/2011](#); kt.). Bylą nagrinėję teismai nesiaiškino šalių tikrųjų ketinimų, jų elgesio po sutarties, dėl kurios vykdymo kilęs ginčas, sudarymo (pats sutarties vykdymas, šalių reikšiami reikalavimai viena kitai, pretenzijos, pranešimai apie vykdymo trūkumus ir pan.). Atsakovė daugiau kaip metus neginčijo savo pareigos mokėti nuomos mokesčių, Byloje pateiktas tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktas, pasirašytas abiejų šalių, kurio turinio teismai nevertino. Jame detalai pateikta už kokius praėjusius nuomos laikotarpio mėnesius, kiek nuomos mokesčio atsakovė sumokėjo (nesumokėjo), o gautas avansas sudengtas už nesumokėtą nuomos mokesčio dalį, bei nurodytas atsakovės skolos likutis. Be to, atsakovė kas mėnesį gaudavo sąskaitas ir jų neginčijo, nelaikė, jog neturi apmokėti. Taigi, atsakovė kelis kartus patvirtino sanderį ir ieškovės teises į nuomos mokesčių patvirtino ([CK 1.79 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktas) (mokėjo nuomos mokesčių, pasirašė tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktą, neginčijo ir toliau gaunamų PVM sąskaitų-faktūrų). Teismai nesilaikė sutarčių aiškinimo taisyklių, įtvirtintų [CK 6.193 straipsnyje](#), pagal kurias jeigu šalių tikrųjų ketinimų negalima nustatyti, tai sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, kokią prasmę jai tokiomis pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiški šalims protingi asmenys. Tiek nuomos mokesčio mokėjimas, tiek ir tarpusavio atsiskaitymų suderinimo akto pasirašymas patvirtina, jog atsakovei nekilo abejonių, jog visas turtas pagal sutartį jai perduotas ir toks turtas, dėl kurio susitarta, bei kad ji turi pareigą mokėti nuomos mokesčių. Nei vienas normaliai atidus ir protingas asmuo nemokėtų nuomos mokesčio, nepasirašytų tarpusavio atsiskaitymų suderinimo akto, jei negautų to, kas numatyta pagal sutarties nuostatas.
2. Teismai nesilaikė sutarčių aiškinimo taisyklių, įtvirtintų ir [CK 6.193 straipsnio](#) 2 dalyje, pagal kurias visos sutarties sąlygos turi būti

aiškinamos atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšį, sutarties esmę ir tikslą bei jos sudarymo aplinkybes. Teismai, aiškindami sutarties 3.1 punkto nuostatas dėl išbandymo akto pasirašymo, kartu nevertino 2020 m. sausio 30 d. susitarimo prie sutarties (kurio papildyta sutartis) 5.11 punkto nuostatų dėl nuomotojo ir nuomininko įsipareigojimų. Iš 2020 m. sausio 30 d. susitarimo 5.11 punkto matyti, jog akto pateikimas (nepateikimas) (t. y. ir pasirašymas) siejamas su visų nuomininko įsipareigojimų įvykdymu.

3. Teismai netyrė byloje esančių dokumentų ir neatskleisdami bylos esmės sprendė, kad turto dalis (įranga ir technologiniai įrenginiai) nebuvo tinkamai perduota. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškindamas ir išplėsdamas sutarties nuostatas, tinkamą turto dalies perdavimui laikė turto perdavimą dar kartą, t. y. perduoti reikėjo du kartus (antrą kartą su išbandymo aktu). Tačiau kai turtas yra perduotas, neturėtų būti taikomos [CK 6.484 straipsnyje](#) numatytos daikto neperdavimo pasekmės. Atsakovei buvo perduotos patalpos, kurias pagal šalių susitarimą atsakovė pati turėjo prisitaikyti, įsirengti savo veiklai. Atsakovei perduotos patalpos, įranga bei techniniai įrenginiai. Atsakovė prieš sudarydama sutartį visą turtą apžiūrėjo, patvirtino, jog jokių pretenzijų dėl turto būklės ar dokumentų neturi (sutarties 2.3, 3.1 punktai). Apeliacinės instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, jog ne visas turtas buvo perduotas tinkamai (žr. skundžiamos nutarties 37 punktą), nes perduoti reikėjo kelis kartus. Vienas iš pagrindų tenkinti atsakovės priešiškinį teismų procesiniuose sprendimuose nurodytas kaip netinkamas perdavimas ir taikytos [CK 6.484 straipsnyje](#) nustatytos daikto neperdavimo pasekmės. Tuo tarpu įranga ir technologiniai įrenginiai buvo perduoti, o aplinkybės dėl įrangos ir technologinių įrenginių išbandymo akto nepasirašymo per tris mėnesius pati atsakovė visą sutarties galiojimo laiką neginčijo ir nelaikė, jog ieškovė neįgijo teisės į nuomos mokėstį.
4. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CK 6.485 straipsnio](#) nuostatas, nes nepagrįstai sprendė, jog dėl dviejų techniškai tvarkingų įrengimų veiklos negalėjimo patikrinti (nesiaiškinęs dėl kieno kaltės jų nebuvo galima patikrinti, ir ar atsakovei tai buvo kliūtis veiklos vykdymui), bei įrodymų nepakankamumo, sutartis nutrūko dėl ieškovės kaltės. Pirmosios instancijos teismas netikrino atsakovės priešiškinio pagrįstumo, nenagrinėjo svarbiausių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes netyrė, nei kieno, nei kur, nei dėl ko buvo įrangos trūkumai, ir kas tai per trūkumai. Net trūkumus dėl papildomai pridėtos įrangos, kuri nebuvo sutarties dalyku, ar tuos, už kurios atsakinga atsakovė (nuomininkė), teismas priskyrė ieškovei. Apeliacinės instancijos teismas aptarė tik trūkumų ištaisymą, tačiau nenagrinėjo apeliacinio skundo argumentų, jog ne ieškovės įrangos trūkumas yra tai, kad atsakovė savo norimai vykdyti veiklos daliai neišsirengė išmetimo kamino.
5. Teismai pažeidė įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles, ir netirdami svarbiausių aplinkybių, turinčių įtakos [CK 6.485 straipsnio](#) taikymui, neatskleidė bylos esmės, nevertino įrodymų pagal [CPK 185](#) straipsnyje nustatytas taisykles, taip pat nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, pagal kurią atsakovės pateikti duomenys negali būti vertinami kaip jos priešiškinio reikalavimus pagrindžiantys įrodymai, nes pastato trūkumai gali būti įrodyti tik specialisto (šiems klausimams išiašikinti reikalingos specialios žinios). Antstolis neturi specialių žinių ir negali konstatuoti defektų susidarymo mechanizmo ar priežasties be tyrimo, kuriam reikalingas specialių žinių pritaikymas, o tai darydamas jis vadovaujasi prielaidomis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 6 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-11/2013](#), kt.). Nagrinėjamoje byloje teismai nepagrįstai rėmėsi atsakovės pateiktu antstolio faktinių aplinkybių konstatavimo protokolu, sprenddami, kad išnuomoto nekilnojamojo turto stogas nėra sandarus, praleidžia vandenį, nekrepdami dėmesio, kad antstolis nėra atitinkamos srities specialistas ir negali konstatuoti priežasties.
6. Teismai nevertindami byloje esančių dokumentų turinio ir taip pažeisdami [CPK 185](#) straipsnį bei neatskleisdami bylos esmės padarė nepagrįstą išvadą, kad valymo įrenginiai nepajėgūs užtikrinti mėšos apdorojimo gamybiniai veiklai būdingų nuotekų išvalymo iki sutartyje nustatytų parametrų, dėl ko taip pat sprendė, kad sutartis nutrūko dėl ieškovės kaltės. Tačiau kaip po sutarties nutraukimo nurodoma aplinkybė galėjo turėti įtakos sutarties nutraukimui, koks priežastinis ryšys tarp jos ir sutarties nutraukimo (sutartis jau buvo nutraukta), nemotyvuojama.
7. Bylą nagrinėję teismai neatskleidė jos esmės, peržengė bylos nagrinėjimo ribas ir nepagrįstai išplėtė ieškinio pagrindą sudarančių aplinkybių apimtį, taip pat pažeidė įrodymų vertinimo taisykles. Ieškovei priskyrė ir trūkumus (kaip paslėptus), nurodytus VMVT Kauno departamento pažymose, kuriais atsakovė neigė sutarties nutraukimo ir juolab nevadino jų paslėptais trūkumais. Pirmosios instancijos teismas, išeidamas iš priešiškinio ribų, išplėtė priešiškinio pagrindą, nustatė, kad sutartis buvo nutraukta 2020 m. birželio 15 d. dėl nuomotojos kaltų veiksmų. Tačiau atsakovė priešiškinyje nereikšė reikalavimo pripažinti, jog sutartis buvo nutraukta nuo 2020 m. birželio 15 d. dėl nuomotojos kaltės ir priešiškinio tokomis aplinkybėmis neigė, kaip ir nereikšė reikalavimo, jog nuomotojas nepagrįstai nutraukė sutartį. Apeliacinės instancijos teismas nenagrinėjo apeliacinio skundo argumentų, jog atsakovė nereikšė reikalavimo pripažinti nuomos sutartį nutrūkusią dėl ieškovės (nuomotojos) kaltės.
8. Taigi, pirmosios instancijos teismas netyrė byloje pateiktų dokumentų turinio, neįvertino visų bylos teisingam išnagrinėjimui svarbių aplinkybių, nenustatė nuomotojos kaltų veiksmų dėl tariamų paslėptų trūkumų, negrįsdamas savo išvadų jokiais įrodymais, nurodė, jog nuomotoja yra atsakinga už paslėptus trūkumus (nesandarus stogas, patalpose yra įrengta nelegali vandens tiekimo atšaka, dėl kurios UAB „Giraitės vandenys“ nutraukė vandens tiekimą į patalpas, ir kt.), bei kad dėl nuomotojos kaltų veiksmų (tarp jų ir paslėptų trūkumų) sutartis buvo nutraukta. Apeliacinės instancijos teismas pritarė pirmosios instancijos išvadai. Šią savo išvadą apeliacinės instancijos teismas pagrindė tik byloje esančių įrodymų, kurių pagrindu buvo atmestas ieškinys ir patenkintas priešiškinis pirmosios instancijos teisme, išvardijimu. Apeliacinės instancijos teismas nutartyje nepasisakė dėl esminių apeliacinio skundo argumentų, kuriais nesutinkama su pirmosios instancijos teismo sprendime įvardytų įrodymų (ne)vertinimu, nepateikti argumentai, kodėl šie apeliacinio skundo argumentai pripažinti nepagrįstais, dėl kokių priežasčių apeliacinės instancijos teismas atmetė įrodymus, leidžiančius daryti kitokias išvadas, nei padarė pirmosios instancijos teismas ([CPK 185](#) straipsnis, 331 straipsnio 4 dalies 3 punktas).

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniam skunde nekeliamas tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio 2](#) dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl nurodytų teisės normų pažeidimo. Kasacinio skundo argumentais apie nukrypimą nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos nepagrindžiamas nurodomos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos ryšys su skundžiama teismo nutartimi bei nepagrindžiama, kad bylą išnagrinėjęs teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos.

Pažymėtina, kad kasacinis skundas apmokėtas tinkamo dydžio žyminiu mokesčiu. Kartu su kasaciniu skundu pateiktas prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones neapmokėtas žyminiu mokesčiu. Už prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, žyminis mokestis skaičiuojamas pagal [CPK 80 straipsnio 5, 7 dalių, 82 straipsnio taisyklę](#).

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio 347](#) straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350](#) straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Atsisakant priimti kasacinį skundą grąžinama sumokėta žyminio mokesčio suma ([CPK 350](#) straipsnio 4 dalis).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovei UAB „Sistem“ (j. a. k. 110378330) 1191 (vieną tūkstantį vieną šimtą devyniasdešimt vieną) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2022 m. rugsėjo 16 d. AB Šiaulių banke mokėjimo nurodymu Nr. 856.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Antanas Simniškis

Donatas Šernas

Algirdas Taminskas